

Notat

Orientering vedrørende reform af ældreområdet

Regeringen, Danmarksdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre har den 18. april 2024 indgået en aftale om reform af ældreområdet. Aftalens væsentlige indhold er opsummeret i nærværende notat. Aftalepartierne ønsker med reformen en ældrepleje, der tager udgangspunkt i, at mennesker er forskellige og der derfor skal være rum og plads til selvbestemmelse, omsorg og gode relationer for, at man som ældre kan blive ved med at leve et liv med livsglæde i stærke fællesskaber.

Partierne er enige om, at der skal udarbejdes en ældrelov, som skal træde i kraft 1. juli 2025. En lov med følgende få, bærende værdier:

- Selvbestemmelse for den ældre
- Tillid til medarbejdere og ledelse
- Tæt samspil med pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund

Overordnede rammer for reformen:

Der afsættes med aftalen 1 mia. kr. årligt og varigt til et kvalitetsløft i ældreplejen som beskrevet i aftalen (indfases frem mod 2027 via det kommunale bloktilskud) udover de allerede afsatte midler til den demografiske udvikling, der er afsat i regeringens 2030-plan. Af tabel 1 nedenfor fremgår aftalens samlede økonomi fordelt på initiativer. De enkelte initiativer er uddybet nedenfor.

Mio. kr., 2024-pl	2024	2025	2026	2027	Varigt
Kvalitetsløft af ældreplejen og udbredelse af faste teams	501,1	650,0	700,0	1.000,0	1.000,0
- heraf kvalitetsløft af ældreplejen	125,0	650,0	700,0	1.000,0	1.000,0
- heraf udbredelse af faste teams	376,1	-	-	-	-
Implementeringsstøtte	31,0	58,0	28,0	28,0	-
Forebyggelse af fornælse og omsorgstræthed i ældreplejen	-	10,0	10,0	10,0	-
Frivilligkorps med Ældre Sagen	1,0	1,0	1,0	1,0	-
En ny type plejehjem (lokalplejehjem)	10,0	40,0	40,0	30,0	-
Strategi for udbredelse af velfærdsteknologi i ældreplejen	10,0	23,0	3,0	3,0	-
Skræddersyede forløb på SOSU-skolerne	7,0	7,0	7,0	7,0	-
Udvidelse af det frie valg – rehabilitering og genoptræning	-	2,4	2,4	2,4	2,4
Ligestilling mellem offentlige og private leverandører	-	9,4	12,9	12,9	12,9
Udvidelse af plejehjemsoversigten*	12,5	12,5	11,0	11,0	-
I alt	572,6	813,3	815,3	1.105,3	1.015,3

Kilde: Social-, Bolig- og Ældreministeriet

* Heraf er der med finanslovsaftalen for 2024 afsat hhv. 4,5 mio.kr., 4,5 mio. kr. 3,0 mio. kr. og 3,0 mio. kr. i perioden 2024-2027

19. april 2024
Edoc-sagsnummer
2024-0141567

F2 sagsnummer
2024 - 8146

Sagsbehandler
Ida Kirstine Riber

Konkrete initiativer i ældrereformen

Nedenfor fremgår et samlet overblik over initiativer i reformen, hvor udvalgte initiativer er uddybet, da disse vurderes særligt relevante for SOU.

a) Helhedspleje og borgernær visitation

- Helhedspleje skal være det bærende princip, og det indebærer, at én leverandør har det samlede ansvar for borgerens forløb - hjælp skal tilbydes som et sammenhængende pleje- og omsorgsforløb, der koordineres med den enkelte ældre ud fra det aktuelle behov.
- Kommunalbestyrelsen skal træffe beslutning om den lokale tilrettelæggelse og udmøntning af hjælpen, herunder rammerne for de få og rummelige pleje- og omsorgsforløb. Kommunalbestyrelsen vil skulle sikre, at oplysningerne om dette er tilgængelige for borgerne.
- Det skal fortsat være muligt for den ældre selv at udpege en person, der kan udføre den hjælp, den ældre har behov for. Hjælpere, der udpeges personligt, undtages derfor fra kravet om helhedspleje, sådan at hjælperen alene skal kunne levere det specifikke forløb, den ældre er visiteret til.

b) Udbredelse af faste teams

- Med aftalen ønskes det at udbrede faste teams, eller lignende konstruktioner, kommunalt. Det vil dog ikke være forpligtende for kommunerne at udbrede.
- Der afsættes 376,1 mio. kr. i 2024, der er målrettet udbredelsen og implementering af faste teams eller lignende faglige fællesskaber kommunalt.

c) Forenklet tværkommunalt ældretilsyn og samtilsyn på plejehjem, herunder ambition om omfattende afbureaukratisering og reduktion i dokumentationsbyrden

- Der etableres et nyt *tværkommunalt ældretilsyn*, der skal forankres i et mindre antal kommuner og erstatte de nuværende 98 ældretilsyn i kommunerne samt det statslige ældretilsyn.
- Det nye tilsyn skal i højere grad være et værktøj, der er risikobaseret og målrettes de enheder, hvor der er største risiko for udfordringer med kvaliteten.
- For dels af frigive tid, dels at undgå modstridende krav fra tilsynsmyndighederne indføres *samtilsyn* på plejehjem.
- Formålet med samtilsyn er at bidrage til et forenklet, koordineret og helhedsorienteret tilsyn med plejehjem.
- Samtilsynet omfatter som udgangspunktet det nye, tværkommunale ældretilsyn, det sundhedsfaglige tilsyn, kommunernes brandsyn, Fødevarerstyrelsens fødevarerkontrol og Arbejdstilsynet.

d) Udvidelse af det frie valg og ligestilling af private og offentlige leverandører, herunder styrket transparens og gennemsigtighed

- Det frie valg udvides, så det også omfatter rehabilitering og genoptræning efter den nuværende lov om social service (serviceloven).
- Både offentlige og private leverandører får derudover mulighed for at levere alle pleje- og omsorgsforløb, så det understøtter målet om helhedspleje og faste teams.
- Offentlige og private leverandører skal derudover have lige vilkår for at levere ældrepleje bl.a. i forhold til gennemsigtighed, afregning og mindre bureaukratiske modeller.
- Kommunerne skal fortsat oplyse modtagere af hjemmepleje om, hvilke godkendte leverandører borgeren kan vælge imellem.
- Der skal derfor ses på effektive modeller til løbende at forbedre og skabe bedre indblik i plejehjemmenes økonomi, fx ved offentliggørelse af økonomiske nøgletal. Arbejdet må ikke medføre unødvendig øget administration for kommuner eller institutioner.
- Plejehjemsoversigten udvides til også at omhandle leverandører af pleje i den ældres eget hjem, så den ældre sikres bedre adgang til at anvende sit frie leverandørvalg på et oplyst grundlag.
- Arbejdet med at udvikle kvalitetsindikatorer, herunder brugertilfredshedsundersøgelser, videreføres og offentliggøres på plejehjemsoversigten, og der offentliggøres oplysninger om faste teams og medarbejderkontinuitet.

e) En ny type plejehjem: Lokalplejehjem

- Kommunerne får fra 1. januar 2025 mulighed for at etablere eller omlægge kommunale plejehjem til en ny type frisatte plejehjem; *lokalplejehjem*, der har samme frihedsgrader som private friplejehjem.
- Med aftalen afsættes der 120 mio. kr. (2024-pl) fra 2024 - 2027 til at understøtte kommunernes modning og implementering af de nye plejehjem.
- Det er aftalekredsens ambition at der frem mod 2030 skal ske en fordobling i antallet af alternativer til kommunale plejeboliger svarende til ca. 3.000 nye boliger i form af friplejehjem og lokalplejehjem.
- Lokalplejehjemmene etableres i en selskabskonstruktion og skal styres af selvstændige, professionelle bestyrelser bestående af repræsentanter fra lokalmiljøet og det lokale erhvervsliv, som får eget ansvar for plejehjemmets økonomi og drift, ligesom det kan være relevant med ansvar for plejehjemmets bygningsdrift.
- Det vil være op til den enkelte kommunalbestyrelse, hvorvidt de ønsker at gøre brug af muligheden for at etablere eller omlægge kommunale plejehjem til lokalplejehjem.

f) Bedre rammer for etablering af friplejehjem – frie plejehjemsvalg

- Friplejeboliger omfattes af ordningen med 100 pct. statsgaranterede lån og obligationer til finansiering af almene boliger. Finansieringsordningen gælder alene i områder, hvor

markedsvilkårene ikke gør det muligt at etablere ustøttede friplejeboliger.

- Friplejehjem skal som udgangspunkt ikke skal kunne afvise borgere, medmindre borgeren ikke kan tilslutte sig friplejehjemmets værdigrundlag.

g) Et tættere samspil med civilsamfund og pårørende og udbredelse af velfærdsteknologi

- Der afsættes 39,0 mio. kr. (2024-pl) fra 2024-2027 til udarbejdelse af en national strategi for udbredelse af velfærdsteknologi i ældreplejen.
- Derudover etableres et partnerskab bestående af relevante aktører på området, der skal komme med konkrete anbefalinger til, hvordan velfærdsteknologi kan udbredes og skaleres i ældreplejen, og partnerskabet skal have en løbende opmærksomhed på strategiske tilgange til teknologi på andre områder, fx på sundhedsområdet.
- Der etableres også et korps af frivillige i regi af Ældre Sagen, der skal hjælpe og understøtte ældre borgere i at anvende relevant velfærdsteknologi i dagligdagen for de borgere, der ønsker det. Kommunerne vil ikke kunne pålægge de frivillige at introducere ældre borgere for velfærdsteknologi.
- Samspillet med civilsamfundet skal understøttes gennem fx vejledninger og nedsættelse af et partnerskab med civilsamfundet, der bl.a. vil se på erfaringer og barrierer for inddragelse af foreningslivet i ældrevelværd.

Implementering, opfølgning og evaluering af ældrereform

Der afsættes 145,0 mio. kr. (2024 p/l) i perioden 2024 - 2027 til understøttelse og implementering af ældrereformen. Med reformen lægges der op til en omfattende implementeringsindsats samt implementeringsstøtte, der skal stille kvalificeret hjælp og vejledning til rådighed for kommuner og private leverandører samt at understøtte nye kompetencer til ledere og medarbejdere. Konkret vil der blive etableret et implementeringssamarbejde mellem KL og Social-, Bolig- og Ældreministeriet, hvor fokus bl.a. vil være at følge implementeringen, udbredelsen og anvendelsen af faste teams.

Der etableres endvidere tre implementeringsfora (sammen om ældreplejen, fokus op ældrepleje i praksis, implementeringsaftale mellem KL og Social-, Bolig- og Ældreministeriet), der skal sikre løbende og tæt dialog med centrale aktører på ældreområdet.

Der er derudover med aftalen lagt op til, at der årligt følges op på implementering af reformen, herunder status på partnerskabernes arbejde samt udvikling på området som opfølgning på ældrereformen i øvrigt. Reformen skal devalueres efter tre år og endeligt efter fem år.

